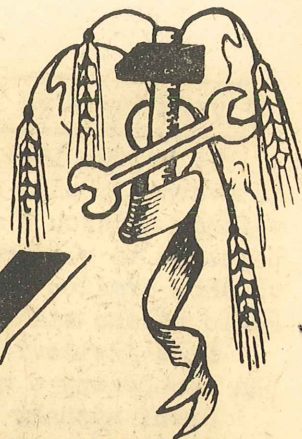

Jevišovické

NOVINY

VYDÁVÁ OSVĚTOVÁ BESEDA V JEVIŠOVICÍCH

Ročník 1972, /XV./, číslo 3 a 4

Březen a duben

AŽ ŽIJE

1.

MAJ

M Á J O V É O S L A V Y

Vesnická organizace Komunistické strany Československa, Místní národní výbor, Místní akční výbor národní fronty a ostatní organizace v Jevišovicích

V á s z v o u n a o s l a v y 1. a 9. k v ě t n a 1 9 7 2 .

Program :

- 30. duben - Májová veselice v 15 a 19 hodin v prostorách Starého zámku - pořádá ČSPO
- 1. květen - v 7,00 hodin zábavné filmy v kinosále Komenia
v 8,30 hodin řazení průvodu před Komeniem
v 9,00 hodin odchod průvodu do Nového zámku
v 10,00 hodin slavnostní projev před Novým zámkem
v 10,30 hodin koncert dechové hudby
sportovní odpoledne na sokolském hřišti
- 6. květen - v 19,00 hodin kulturní a tělovýchovné vystoupení ZDŠ a Sokola Jevišovice
- 8. květen - v 19,00 hodin řazení lampionového průvodu před školou
v 19,30 hodin odchod průvodu
v 20,00 hodin slavnostní projev ke dni osvobození a zapálení vatry
- 9. květen - branné odpoledne Svazarmu na sokolském hřišti

VZPOMÍNKA NA 9. KVĚTEN 1945

9. květen 1945 je v celé naší republice oslavován jakožto osvobození naší vlasti Sovětskou armádou z několikaleté nacistické okupace. Je to vlastně den, kdy bylo hrdinnou Sovětskou armádou osvobozeno od okupantů hlavní město našeho státu Praha.

Naše Jevišovice byly však z nacistického jha osvobozeny o něco dříve.

První náznaky blížícího se konce okupantské nadvlády u nás pocítily Jevišovice již 2. března 1945, kdy bylo německými úřady přestěhováno do Jevišovic asi 800 příslušníků tzv. "Volksdeutsche", kteří jako vystěhovalci přecházeli z území postupně osvobozovaných Sovětskou armádou. Byli ubytováni ve škole a Komeniu, kde vyučování žactva muselo být přerušeno. Němečtí vystěhovalci pobývali v těchto budovách až do poloviny dubna, kdy bylo nutno provést jejich odsun dále na západ, aby tyto budovy byly uvolněny na ubikace ustupující německé armády. Tato obsadila však dne 18. dubna 1945 nejen obě školní budovy, ale nastěhovala se i do všech stodol za Komeniem a soukromých bytů a mimo to utábořila se i na prostranství za kostelem. Okupantská armáda pobyla zde až do prvních dnů květnových.

V těchto dnech přiblížila se fronta bojujících armád Jevišovicům natolik, že bylo slyšet po celé dny dělostřeleckou palbu a večer vidět i záblesky dělostřeleckých výbuchů. Mezi německými vojáky začala se projevovat značná nervozita a neklid, které vyvrcholily v noci ze 6. na 7. květen. Kolem 3. hodiny ranní dne 7. května byl v německé posádce vyhlášen náhlý poplach, po němž nastal rychlý ústup největší části německého vojska směrem na západ, takže ráno dne 7. května byly Jevišovice téměř prouty německých vojáků. V Jevišovicích zůstaly jen velmi málo početné vojenské jednotky, které měly chránit ústup bývalé německé posádky. Tyto jednotky byly rozmístěny na východním okraji Jevišovic směrem k blízké se frontě od Černína a měly zdržovat postup blízké se Sovětské armády. Prvé střetnutí těchto jednotek s předvojem Sovětské armády pocítily Jevišovice mezi 18. a 19. hodinou navečer dne 7. května 1945. Zahajovacím signálem k útoku na Jevišovice byl dělový zásah sovětského dělostřelectva do věže kostela, kde tím byla zneškodněna německá hlídka, jež měla řídit vedení boje o Jevišovice. Po zničení této německé pozorovatelné rozvinul se poměrně velmi krátký, necelé dvě hodiny trvající boj, při němž německé hlídky rychle ustoupily přes Jevišovice směrem na západ. Tento ústup způsobil Němcům ztrátu dvou mužů, kteří padli, a poškození několika veřejných budov i několika domů soukromých dělostřeleckými nebo kulometnými zásahy. Byly to zejména

zmíněné již věž kostela, elektrická transformální stanice vedle Řeřuchových, škol Komenium, silo Hospodářského družstva, Starý zámek, kde jsou stopy kulometné palby vidět dosud, a jiné. Při Bojích byl zraněn jen jeden sovětský voják.

Prvý útočný sled Sovětské armády pokračoval pak v očišťování Jevišovic od německých vojáků a jejich pronásledování, zatímco hlavní část doprovodného dělostřelectva Sovětské armády zůstala seřazena ve vyrovnaném útvaru přes noc na náměstí před kostelem až do rána dne 8. května 1945.

Hlavní voj Sovětské armády přišel do Jevišovic až po 2. hodině noční dne 8. května a po celý tento den až do večera projížděly Jevišovicemi další a další, velmi početné sovětské vojenské jednotky, aby pokračovaly směrem na Rozkoš a Boskovštejn v pronásledování přecházejícího nepřítele.

Tak byly Jevišovice osvobozeny od neviděných okupantů.

Vyňato z obecní kroniky

JEVIŠOVICKÁ THALIE OBŽIVLA

Po desetileté odmlce podařilo se ZO Svazarmu v Jevišovicích pod vedením s. Jar. Máši obnovit činnost ochotnického divadla.

Dne 4. března 1972 v 19,30 h. sehrál totiž divadelní kroužek Svazarmu před téměř vyprodaným sálem Fomenia detektivní komedii o dvou jednáních od Karla Withingera zv. *Tři dny s pistolí*. V režii Evy Slezákové-Šašíkové a ve výpravě jejího manžela J. Slezáka představili se nám v jednotlivých rolích této frašky herci: Eva Slezáková-Šašíková, Jitka Zikmundová, Magda Kuklová-Jeřábková, Bohumil Václavík, Oldřich Kukla ml., Anička Veselá, Milan Kuldán a Milan Brázda a pro začátek dle říci, že tuto na komediální spád a vtipy dosti náročnou hru zvládli uspokojivě.

Dne 18. března s navícnou hrou uskutecnili zájezd do sousední Rozkoše, kde se v nově započaté své ochotnické divadelní činnosti rovněž dobře uvedli.

Bylo by velmi chválné v tomto v celku úspěšném začátku neustat, nýbrž dál pokračovat a to hlavně předváděním starých, i mnohdy všem dobře známých veseloher osvědčených autorů, jejichž mnohokrát vyzkoušené hry jsou nejen pro nově začínající ochotníky dobrou školou, ale i pro diváky vždy dobrým pobavením.

Vždyť ochotnické divadlo se proto všem tolik líbí a bude vždy pilně obcenstvem navštěvováno, poněvadž všichni chceme na jevišti vidět nám všem známé tváře a poznat, jak se s danou rolí dovedou vypořádat.

red.

ACTUALITY Z MNV

Dne 31.3. 1972 konalo se plenární zasedání MNV, na němž byly projednány jako hlavní body pořadu : plnění rozpočtu MNV za rok 1971, plnění závazků uzavřených v obci v r. 1971 k 50. výročí KSČ a zajištění jarního úklidu v r. 1972. O těchto třech bodech pořadu píšeme v dalších článcích. Ze čtvrtého bodu pořadu - zprávy předsedy MNV ze schůzí rady MNV vyjímáme tyto hlavní aktuality :

- 1/GO elektr. sítě pokračuje už 4. měsíc úspěšně a GO se chýlí již ke konci. Většina sítě je již nová, rovněž tak většina domovních přípojek, i počet výbojek veř. osvětlení se již podstatně zvýšil.
- 2/Akce Z úpravy vozovek na Novém Světě II. má být zahájena v nejbližších dnech. Zatím se zajišťuje se značnými potížemi potřebný materiál. Písek je již navožen, cementu chybí 1/4, obrubníků a velkých dlaždic chybí však ještě 3/4 potřebného množství, také kanalizační roury není možno sehnat a rovněž 80 m³ šterku není ještě naveženo. Činí se vše pro to, aby potřebný materiál byl co nejdříve na místě. Při úpravách bude vypuštěn úsek komunikace kolem Rybníčku, poněvadž bude nutno v příhodné době vyvézt nejprve z Rybníčku naplavenou hlínu a mimo to kolem Rybníčku udělat kanalizaci, aby splašky do něho netekly.
- 3/Kino marionetka se širokoúhlými filmy bude se letos opět konat v parku Nového zámku a to ve dnech 28.7. až 3.8., filmy však dosud nejsou známy.
- 4/Svazarm zřídí střelnici v býv. hliništi pod lesíkem, bude-li toto místo uznáno za vhodné nadřízenými bezpečnostními orgány.
- 5/Zemědělský aktiv při MNV v čelo se s. Boh. Veselým byl zřízen pro řešení různých zemědělských otázek.
- 6/Středisko pro předvojenskou výchovu branců bude opět pro tento rok zřízeno při MNV.
- 7/Akce Z tělocvičny se velmi zdržela pro značné potíže při výkopu prostoru pro kotelnu v tvrdé skále. Pro další výkop má být pověřena v úkole pracovní skupina s. Háze. V každém případě mělo by však letos dojít k zastřešení tělocvičny IPA Lepenkou, aby v příští zimě nedošlo k popraskání stropních panelů mrazem.
- 8/Nový vodovodní stojánek má být letos zřízen pro občany v ulici u hřiště u křížku naproti parku.
- 9/Okresní správa pošt, vzhledem k nově zřizované poště v býv. domě s. Kar. Tvořák, povoleno položení telef. kabelu od Studenových přes silnici k rohu zeleného záhonu, dále po okraji celého záhonu a překopem vozovky před kostelem až ke kostelu.

10/Delegace 34 sovětských turistů, která navštívila 22.3. Jevišovice, prohlédla si po uvítání na MNV objekty JZD, Elektrovu, Donov důchodců, matořskou školu, muzeum ve St. zámku a pak ve večerních hodinách konala se ve vinárně U Suchého Čerta se sovětskými hosty družná zábava. red.

ZAHÁJENÍ AKCE Z NOVÝ SVĚT II.

započalo dne 18.4. 1972 tím, že zásluhou Žďárských strojírů a jejich vedoucího rekrutačního střediska s. Jar. Šalamouna ml. bylo získáno zapůjčení autobagru, který asi během dvou hodin vyhloubil od Lhánských až k Makovičkovým rýhu pro položení kanalizačních rour, které den předtím dal MNV dovésti. Ostatní výkopy rýhy, tj. před Lhánskými a zvláště od Makovičkových až k Rybníčku, kde práci bagru bránily ovocné stromy před domy, bude nutno provést ručně. Má-li být kanalizace včas provedena, musí MNV co nejdříve odstarat potřebné roury. red.

PLNĚNÍ ROZPOČTU MNV ZA ROK 1971

Plnění MNV schválené výsledky plnění rozpočtu za rok 1972 se jví takto : Celkový rozpočet příjmů a výdajů na rok 1971 činil 1.644.800 Kčs. Na tento plán byly příjmy splněny na 2.298.889,85 Kčs. Jednotlivě byly příjmy splněny takto : daň z příjmu obyvatel 1.705 Kčs, daň z nemovitostí 3.380,40 Kčs, daň domovní 42.200,70 Kčs, správní poplatky 7.490 Kčs, vodné 48.595,20 Kčs, za trávu a ovoce 530,- Kčs, stravné školních jídelen, náhrady ZDŠ a školné hudeb. školy 98.708,90 Kčs, tržba kina 31.681,33 Kčs, hřbitovní poplatky, nájemné z bytů, 4 % z vyplacených rezd provozoven MNV a jiné příjmy 87.450,67 Kčs, poplatky z přechodu, ubytování a pokuty 3.362 Kčs, zemědělská daň od JZD 75.139,80 Kčs, odvod přebytků z provozoven MNV 500.000 Kčs, ostat. doplňkové příjmy/úroky SRČS, úhrada geometr. plánů, prodej pozenků/78.545,85 Kčs, dotace z rozpočtu ONV řádné 217.000 Kčs, dotace z ONV mimořádné 10.000 Kčs, příjmy z fondu rezerv a rozvoje /přbytek z r. 1970 1.093.100 Kčs. Celkové výdaje r. 1971 byly 1.174.273,92 Kčs.

Jednotlivě čerpány takto : vodní hospodářství 57.067,08 Kčs, akce Z Nový Svět včetně úhrady pro Okr. správu míst. komunikací 209.458,58 Kčs, Tělocvična 490.661,33 Kčs, údržba komunikací 3.731,40 Kčs, výdaje na požár. sbor, CO, sbor pro obč. záhl. včetně nové úpravy obřadní síně, která stála 31.820,75 Kčs a na niž přispěl ONV 20.000 Kčs, činily celkem 40.802,15 Kčs.

Výdaje na hřbitov, kde oprava kaple stála Kčs 12.114,05, veř. osvětlení a ostatní výdaje činily 58.459,77 Kčs, výdaje mateř. školy činily 10.812,50 Kčs, ZDŠ včetně školních potřeb Kčs 119.672,33, obě školní jídelny 116.739,87 Kčs, hudební škola 2.059,30 Kčs, kultura/kino, knihovna, Starý zámek/ 34.261,56 Kčs, soc. zabezpečení 2.289 Kčs, správa MNV 28.259,05 Kčs.

Celkový rozpočtový přebytek hospodaření k 31.12.1971 činil 1.219.647,24 Kčs, z něhož ale dle rozhodnutí ONV ve Znojmě ze dne 28.2.1972 musel MNV do rozpočtu ONV odvést 414.000 Kčs, takže do nového hospodářského roku 1972 vchází nový MNV s fondem rezerv a rozvoje o tuto částku nižší, tj. s Kčs 805.547,24, což bude MNV při zajišťování letošních náročných úkolů činit značné potíže. red.

PLNĚNÍ ZÁVAZKŮ OBCE K 50. VÝROČÍ KSČ

Závazek obce uzavřený pro rok 1971 k 50. Výročí KSČ měl dvě části: 1/ část politicko-výchovnou a 2/ část zaměřenou na zvelebování a zkrášlování vzhledu obce.

V první části zajišťovaly zdárný průběh všech kulturních akcí a oslav 50. výročí KSČ jednak společenské organizace, jednak škola. Žáci ZDŠ zajišťovali všechny oslavy svými kulturními vystoupeními a mimo to se zúčastnili soutěží pořádaných PO, jako např. Za Rudou hvězdou, Signál P 50, Zpívání sovětské písně, Památce Puškinově a dále rozvíjeli vzájemné dopisování s dětmi spřátelených soc. států. Všechny tyto akce přispívaly k objasňování vedoucí úlohy KSČ, významu internacionální pomoci a přátelství k SSSR.

Druhá část závazku obce směřovala k provedení úprav komunikací na Novém Světě, k výstavbě tělocvičny, opravě veř. studní a k zřizování dalších zelených ploch a výsadbě okrasných stromů. Celkový závazek obce znějící na počet 14.284 hodin byl splněn na 18.070 hodin, přičemž finanční náklad činil 699.350 Kčs a hodnota díla 910.741,- Kčs. V jednotlivých částech byl závazek obce splněn takto:

Na závazek 7.500 brig. hod. v investiční části bylo odpracováno 4.686 hod., v neinvestiční části na závazek 1.200 hod. odpracováno 2.288 h., na závazek Domova důchodců 5.584 h. odpracováno 9.036 h. a občané mimo to na úpravách svých domů odpracovali 2.000 h.

Na závěr v hodnocení závazku lze konstatovat, že všechny akce byly splněny až na stavbu tělocvičny, v níž pro velké obtíže s hloubením prostoru pro kotelnu bude nutno pokračovat v letošním roce. Všem občanům i organizacím, zvláště ČSPO, Svazu rybářů, TJ Sokol i dalším, kteří se na plnění závazku podíleli, patří za jejich pochopení a snahu upřímný dík. red.

J A R N Í Ú K L I D 1972

prováděn v národní směně podle pokynů ONV a usnesení MNV dne 22. dubna 1972. Hlavním úkolem, vedle samozřejmé povinnosti uklidit si před vlastním domem, bylo provedení úklidu nahromaděných odpadků a smetí za hřbitovem a kolem celé zdi parku od hřbitova až lomu, který je hlavním a jediným místem pro skládku smetí, odpadků a materiálu z bouraček. JZD, Elektrokov i Služby zajistily pro tento úklid potřebné mechanizační prostředky i pracovníky. Účast ostatních občanů byla organizována ve spolupráci s MAVNF a členskými organizacemi NF. Úklid prostranství kolem čekárny a před spořitelnou provedla škola, odvoz smetí mají za úkol Služby MNV.

Při této příležitosti zdůrazňuje opět MNV, že lom za hřbitovem je jediným místem vyhrazeným pro skládku smetí, odpadků a bouraček a nesmí se jím stávat prostor od hřbitova kolem zdi parku k lomu. Každý, kdo doveze jakýkoli odpad do lomu je také povinen složený odpad shrnout do lomu a nenechávat jen na hromádách nad lomem. Tento nešvar má za následek, že odpad se hromadí na kopci nad lomem, další skládka do lomu se tím znemožňuje a MNV musí každoročně vydávat zbytečné peníze, dosahující ročně až pět tisíc korun, aby odpad byl buldozerem zhrnován do lomu. Za takto zbytečně vyhozené peníze dalo by se v obci pořídit řada užitečných věcí. Tak MNV každoročně zbytečně doplácí na pohodlnost a neodpovědnost některých občanů. Také majitelé hrobů se upozorňují, že je nepřipustné vyhazovat upotřebené věnce na hromadu za mřnicí, ale každý majitel hrobu může nepochybně vážit cestu asi těch 150 m, aby nepotřebný věnec hodil přímo až do lomu. Nemůže přece nikdo chtít, aby se k vůli několika pohodlným jedincům prováděla každoročně národní směna proto, aby se nepořádek za hřbitovem, kde už vyházené věnce leží až na cestě, na tomto místě uklízel. Nebudou přece věčně jedni občané dělat nepořádek, aby druzí jej po nich uklízeli. Snad to ti, kteří tento nepořádek dělají konečně jednou pochopí!

MNV také opět upozorňuje, že přes přísný zákaz skládat smetí a jakýkoli odpad do stráně od Komenia až na konec domů na černínské ulici, stále se opakují případy znečišťování tohoto krásného přírodního prostoru. Stále vynášení popela a nejružnějších odpadků, hlavně krabic z konzerv, dělá Jevišovicům jakožto rekreačnímu středisku velmi špatnou reklamu a působí velmi nepříznivě na všechny cizí návštěvníky, kteří na jedné straně se obdivují čistotě našeho města uvnitř a na druhé straně zcela nechápou, jak je možné, že dochází k nevkusnému znečišťování našeho

tak překrásného údolí řeky Jevišovky. Je zajímavé, že celý okraj stráně v době, kdy zde nestály žádné obytné domy, byl zcela čistý a je tudíž zcela nepochybné, že vinu za znečištění tohoto prostoru mají jediné obyvatelé nejbližšího okolí Stráně. Vždyť již před dvěma léty byl u Služeb MNV zaveden odvoz odpadků ze všech domů v obci, je jen potřeba obstarat si k tomu potřebné nádoby a požádat občasnou službu MNV o odvoz. Věřím, že i občané bydlící kolem stráně jednou pochopí, že dosavadní stav je naprosto neudržitelný !!! Vždyť přece všichni chceme mít Jevišovice krásné a stále krásnější a to nejen tam, kde už jsou pěkné okrasné záhony, které si už jen nálekedo dovolí znečišťovat, ale i všech i sebe více zastřešených a skrytých místech.

Děkujeme předem všem občanům, kteří tento základní požadavek pořádku a čistoty v obci pochopí !
red.

V Ý S T A V A L O U T E K

Ve dnech 2.-9. dubna 1972 uspořádal Loutkářský soubor Sokola v Jevišovicích v sokolovně na počest 50. výročí jevišovického sokolského loutkářství velmi pěknou výstavu loutek. Celkem bylo vystaveno 80 loutek 35 cm vysokých, z nichž 61 byly vlastní loutky jevišovického divadélka, a 19, z nich 2 vájanky a 17 manášků, zapůjčila souboru Lidová umělecká ústředna v Únanově, jeden z největších výrobců loutek v ČSSR. Kromě loutek bylo na zvláštním panelu vystaveno 56 fotografií bývalých i současných sokolských loutkářů, jichž se od doby založení sokolské loutkové scény v r. 1922 v souboru vystřídalo více než 145. Soubor za dobu jeho 50tiletého trvání vedlo 8 principálů. Byli to postupně Bedřich Dohnal, Jos. Mašek, Frant. Čada, který vedl soubor 18 let, Jos. Košíček, dr. Lad. Audy, který vedl soubor 12 let, Saša Audy, Mil. Šanda a Lad. Papírník, který je principálem od r. 1969. Hlavní zásluhu na vzorné organizaci výstavy má nynější vedoucí souboru L. Papírník. Instalaci loutek a celé výstavy provedli dr. L. Audy a zdejší akad. malíř Stanislav Dvořák. Zapůjčené manášky byly instalovány jednak na dvou čelních panelech, jednak na scéně královské síně nynějšího loutkového divadélka se třemi vodičskými lávkami a moderním elektr. osvětlením. Ostatní loutky, včetně příslušných kulis a rekvizit byly umístěny v 19 kojích, v nichž byly s loutkami vytvořeny typické scénky ze známých her, jako např. porada loupežníků, milostná scénka Jeníka a Mařenky, Jeník, Mařenka a čarodějnice u perníkové chaloupky, čert a Káča v pekle, Královská síň, loutky se představují, Honza s mámou a tátou doma, policajt a hospodský v Hospodě u Čertovy skály, Hurvínek u čaroděje, komáří kapela z hry Hurvínek

se učí čarovat, čaroděj a Faust s dalekohledem, kolovrátkář na vsi, ševcova dílna, černoušek u slaměné chyše z hry Kašpárek na Měsíci. V první kóji proti vchodu do sálu seděl Kašpárek a svým typickým gestem vítal všechny návštěvníky, v druhé kóji byla pak ulážka vesničky s 20 cm loutkami mámy, Kašpárka, Honzy a Kalupinky malého rodinného divadélka, s nímž se v sokolovně začalo hrát v r. 1922.

Výstavu navštívilo 592 osob, na zahájení byli přítomni vedle předsedy MNV s.J. Fučíka i zástupci nadřízených kulturních orgánů a to za odbor kultury ONV inspektorka kultury s. Dana Gregorová, za Okr. kult. středisko ve Znojmě s. Strnad a s. Strnadová, za Kraj. kult. středisko v Brně s. Hartman a s. Zbořilová. Po zahájení s.L. Papírníkem zazpívali žáci ZDŠ pod vedením svých učitelů s.V. Macáka a manželů Jiřího a Boženy Špalkových a za jejich doprovodu na housle Ukolébavku na text J.A. Vomenského, lidovou českou píseň Až já budu nade dvorem a na závěr s. učitelé zahráli Menuet D dur Jana Václ. Stamice. Poté přednesl slavnostní projev o vzniku a celém dalším rozvoji, činnosti a úspěších sokolského loutkového divadélka za uplynulých 50 let dr. Lad. Audy. Zástupci MNV předali pak souboru čestné uznání za dlouholetou loutkářskou činnost umělecky malované a zástupkyně ONV s. Gregorová čestné diplomy nejzasloužilejším členům loutkářského souboru s. Fr. Čadovi, Jos. Košíčkovi, dr. L. Audymu a L. Papírníkovi, opět jako uznání jejich dlouholeté loutkářské činnosti a práce pro děti.

Výstava vzbudila velmi živý zájem celé jevišovické veřejnosti a byla vskutku důstojnou oslavou 50tiletého trvání Loutkářského souboru Sokola v Jevišovicích.

Je radostné, že pod vedením nového výboru Sokola, složeného vesměs z mladých funkcionářů v čele se s. Jos. Štanglem, se nejen pravidelně v sokolovně cvičí, úspěšně hraje naše fotbalové mužstvo a žactvo, pořádají se dobré sportovní podniky jako např. nedávný Závod otužilců, nebo zájezdy na různá sportovní utkání v hokeji i fotbale, ale že se nezapomíná také na kulturu a hlavně výchovu našich dětí. Do další takové práce přejeme jistě všichni našemu Sokolu hodně dalších úspěchů.
red.

ZÁJEZD NA FOTBALOVÝ ZÁPAS ČSSR-RAKOUSKO

Dne 8. dubna 1972 uspořádala naše TJ Sokol pro oddíl kopané a jeho přátele zájezd do Brna na fotbalové utkání ČSSR-Rakousko naším sokolským autobusem. I když jsme na závěr pořádně zmokli, zájezd se velmi vydařil.

Pěkné a velmi rušné mezistátní utkání ČSSR - Rakousko, které skončilo vítězstvím ČSSR v poměru 2 : 0, bylo velmi dobrou školou pro naše fotbalisty. Oboustranně vzorná technika hry a dva přímo učebnicové góly ČSSR staly se asi velkým poučením a vzpruhou pro naše fotbalisty, neboť den nato 9.4. dopoledne porazili naši fotbalisté na domácím hřišti svého velkého soupeře TJ Lančov 4:1. Myslím, že takové instruktážní zájezdy by se pro naše fotbalisty měly konat častěji. Na zahájení naší sezony v kopané se utkali dne 19.3. naši dva domácí odvěcí rivalové a to Blesk Elektrov a Slučan JZD Jevišovice, při čemž Slučan zvítězil nad Bleskem 4:2.

Dr.Lad. Audy

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ MOTORISTŮM

Počínaje dnem 20.4.1972 prodává n.p.Benzi-
na ve svém benzinovém čerpadle u Kampfových
v Jevišovicích **b e n z i n S P E C I A L**.
Toto opatření uvítají jistě s povděkem všichni
motoristé nejen v Jevišovicích, ale i v ši-
rokém okolí, neboť tím odpadne zbytečné dojíždění
pro tento druh benzínu do Znojma.

red.

JEŠTĚ K AFCE Z NOVÝ SVĚT II.

V minulých dnech pokračovali všichni oby-
vatelé domů od Šalamounových k Rybníčku ve vý-
kopu rýhy pro kanalizaci. Tato jejich inicia-
tiva se musí zvláště pochválit. Je na ní vidět
plný zájem a pochopení občanů této ulice pro
zvelebovací práce MNV v další čtvrti našeho
města. 25.4.začal bagr rovnat ulici u Alexových

red.

P O D Ě K O V Á N Í

Uspořádaná výstava loutek nejen že upouta-
la zájem všech návštěvníků, ale svým značným
kulturním významem vynesla i loutkářskému sou-
boru Sokola pochvalná uznání vyšších kultur-
ních orgánů. Slova uznání však nepatří jen
nám přírým pořadatelům této výstavy. Patří
především a to se srdečným díkem aranžérům,
kterými byli dlouholetý pracovník v našem je-
višovickém loutkářství dr. Lad. Audy a akade-
mický malíř Stanislav Dvořák. Jejich inspira-
ce dala našim loutkám vyniknout v opravdu krás-
ném pohádkovém pojetí. Za všestrannou pomoc
našemu souboru patří však též ^{dík} S. Antonínu Lá-
kovi, vedoucímu provozovny Ol Elektrovu v
Jevišovicích a tajemníku MNV Jevišovice. Naši
velký dík patří i učitelskému houslovému triu
s.Vác.Lacáka a Jiřího a Boženy Špalkových,
kteří hudbou a zpěvem, opravdu vhodně volený-
mi, výstavu slavnostně zahájili. Srdečně též
děkujeme Moravské umělecké ústředně, závod
Únanov, která se na výstavě podílela expozicí
svých výrobků. Na závěr pak děkujeme všem těm,
kteří se jakýmkoli způsobem podíleli na pěkném
úspěchu naší výstavy.

Loutkářský odbor Sokola

S K R Ý V A Č K Y

- 1.Jabloně a hrušně kvetou obvykle společně.
- 2.Kos má kolem zobáčku drobné peříčko.
- 3.Zvíře se brání usilovně - do omdlení.
- 4.Vladislav byl českým králem.
- 5.Došková střecha patří minulosti.
- 6.Uhodil se do kolena a má bouli velikou.
- 7.Uklid chlív a dobytka jdi pro vodu.
- 8.Koš, takový "festovní", mám doma.

V každé větě je skryt název někt.sportu.

Rozluštění skryvacek z min. čísla :

- 1.Odbíjená, 2.kopaná, 3.házená, 4.košiková,
- 5.tenis, 6.hokej, 7. plavání.

Správná rozluštění zaslali tentokrát
Fr.Hochan Střelice, Fr.Meduna Brno, Hynek
Pavlu Třebíč, Ivo Štursa Brandýs n.L. a dr.
Ivo Vavrouch Karviná. Pokud jde o "čertovo
kopýtko" u č.3. skryvacek z č.11/12 JN 71,
napsal nám k tomu p.Fr.Meduna z Brna, že tam
bylo opravdu zakleto, poněvadž podle Pravi-
del čes.pravopisu-škol.vyd.z r.1965 se pí-
še "podléška" s "š". Slovník jazyka českého
od Fr.Trávníčka však připouští oboje /pod-
léška i podléška/. Děkuje se za vysvětlení
a i tentokrát přejeme všem mnoho štěstí.

E.F. a red.

P r o g r a m k i n a v l v ě t n u

1. Noční motýl čs., jen več.
3. Vrah je v domě nad. več.
6. Partie krás.dragouna čs., bar. več. + 2 Kčs
7. Tábor Černého delfína čs., bar., odp.
- Partie krás.dragouna čs., bar. več. + 2 Kčs
8. Jediný svědek sov., jen več.
9. Pablo a Marie sov., odp. i več.
14. Ženy v ofsajdu čs., odp. več. + 1 Kčs
17. Jestliže je úterý... USA, več. + 2 Kčs
21. Vulkán sov., bar., odp.

- Benjamin franc. bar. več., + 2 Kčs
24. Pane, vy jste vdova čs., bar. več. + 2 Kčs
28. Výlet na Sundevit NDR odp.
- V pralose jsou hvězdy Peru, bar. več. + 1 Kčs
31. Sáзка na iluze nad. bar. več.

N Á R O D N Í S M Ě N Y 22.4.

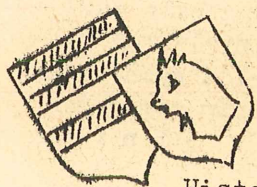
se zúčastnilo včetně 13 zaměst. DN a 35 zá-
ZDŠ 198 osob a odpracovali 1.619 hodin. Byl
proveden úklid za hřbitovem, zbourán teras
na Zadníčku, kde též vykopány základy pro
plánovanou Klubovnu mládeže, na Bělidlech
vykopána 150 m dl. rýha pro kanalizaci a
položeno 100 m rour. JZD účinně vypomohlo
svými mechanizačními prostředky.

R Y B Á Ř S T Ě Z Á V O D Y

na Zámeckém rybníku v Kravsku uspořádá dne
21.5.72 od 6.hod. ranní Čs. rybář. svaz m.o.
Jevišovice.

red.

Jevišovické noviny vycházejí 1 x za 2 měs.
odp. red. dr. Lad. Audy. Schváleno ONV ve
Znojmě dne 26.4.1972. Roční předpl. 10 Kčs.

Z HISTORIE JEVIŠOVIC

Ročník 1972
číslo 3/4

Příloha JN, řídí dr. Lad. Audy

Historický vývoj majetkoprávních poměrů bývalého panství Jevišovice

/49. pokračování /

V 48. pokračování uveřejněném v č. 11/12/71 jsme si v doslovném znění uvedli v r. 1564 vydanou poslední vůli Sezemy V. Zajímáče z Kunštátu a z Jevišovic, připomínaného mezi léty 1514-1564. Řekli jsme si, že tato poslední vůle Sezemova je pro nás v mnohém velmi zajímavá. Některé skutečnosti z ní vyplývající jsme si řekli již minule.

Dnes si tyto skutečnosti můžeme doplnit ještě dalšími resp. z poslední vůle Sezemy a dalších zjištění si vyvodit určité závěry, které nám osobnost Sezemy V. Zajímáče doplňují. Poslední vůle je zpracována velmi důkladně, pečlivě a podrobně, což nepochybně svědčí o tom, že Sezema V. Zajímáč byl dobrý hospodář, který nejen, že své jevišovické panství dal do pořádku, ale pamatoval též na to, aby toto panství v dobrém stavu předal svým potomkům. Řekli jsme si již, že celé jevišovické panství jaksi pevněji zcelil, zbaviv se majetků od Jevišovic dosti vzdálených, tím získal nad panstvím lepší kontrolu a přehled a tím i nepochybně docílil lepších celkových výnosů z tohoto zemědělského komplexu a mohl si tudíž dovolit dále zlepšovat novými stavebními úpravami vzhled a výstavnost svého zámeckého sídla v Jevišovicích. Že tomu tak skutečně bylo svědčí některé stavební doklady, které se nám zachovaly ve Starém zámku dodnes a které byly objeveny při úpravách zámeckých fasád v r. 1966-70. Především je bez nejmenších pochyb jisté, že nynější zámecká věž byla postavena resp. dokončena v r. 1564, tj. ještě za života Sezemy V. Zajímáče. Tento letopočet byl, jak jsme si již několikrát uvedli, objeven na původní omítce na boční stěně věže při vjezdu z průjezdu na 2. nádvoří v r. 1967. Malorámečková renesanční sgrafita, která se objevují vedle věže nad vraty do 2. nádvoří a byla zde v původním stavu restaurována rovněž v r. 1967, byla po odkrytí starých omítek patrna v nepatrných zlomcích i na stěně budovy nynějšího sálu, dále se objevují na 1. nádvoří na jednoposchoďové obytné budově, kde dnes bydlí B. Řivý a posléze na celém levém přízemním traktu býv. stájí na 1. nádvoří, kde v r. 1967-8 při přestavbě těchto budov na vinárnu a restauraci U Suchého Čerta byla do původního stavu zcela restaurována. Poněvadž pak renesanční mřížová výzdoba zazděných oken levého přízemního křídla 2. zámeckého nádvoří / kde je nyní byt p. Fr. Dohnala / je podle svého typu téhož stáří, dá se usuzovat, že všechny tyto renesanční úpravy tj. fasády s malými rámečky, mřížování oken, výstavba věže na 2. nádvoří a úprava fasád celého 1. nádvoří, byly provedeny ve stejné době. Je velmi pravděpodobné, že též k přestavbě 1. nádvoří, jak nyní vypadá, došlo rovněž v této době. Svědčí proto při úpravách restaurační kuchyně v r. 1967 zde nalezené střepy renesančních kachlů z pokojových kamen, datovaných odborníky rovněž do poloviny 16. století. Všechny tyto stavební úpravy jevišovického zámku mohly být prováděny jediné v době Sezemy V. Zajímáče, který byl nepochybně tak kapitálově silný, že si tyto úpravy mohl dovolit a mito byl držitelem jevišovického panství tehdy velmi dlouhou dobu tj. plných 50 let. Pro názor, že výše zmíněné stavební úpravy mohly být prováděny jediné za Sezemy V. Zajímáče svědčí posléze skutečnost, že celková státní situace v Čechách a na Moravě a poměry ve střední Evropě se zvláště v druhé polovině vlády tehdejšího českého krále Ferdinanda Habsburského /1527-1564/ po předchozích dlouhých válkách tureckých značně uklidnily a zkonsolidovaly.

Nazveme-li rekonstrukci a přestavbu původního obranného gotického jevišovického hradu v renesanční zámek v době Jana a Prokopa Zajímáčů v letech 1475-1502 I. etapou renesanční přestavby Starého zámku, pak přestavbu a všechny úpravy zámku za Sezemy V. Zajímáče v letech 1540-1564 můžeme nazvat II. etapou renesanční přestavby Starého zámku. Všechny další úpravy Starého zámku, jako např. přestavba zámecké kaple, barokní přístavba budovy na 2. nádvoří, v níž se v 1. patře t.č. nachází výčep, opravy švédskými válkami poškozených renesančních fasád hlavního zámeckého průčelí, výměna všech oken hlavního průčelí za větší a osazení těchto oken v 1. patře kamennými ostěními, děly se již za pozdějších majitelů jevišovického panství, hlavně de Souchesů a pak Ugartů.

Tuto kapitolu o přestavbách Starého zámku vsunujeme na toto místo jednak proto, abychom si ujasnili, kdy, v kterých dobách k hlavním renesančním přestavbám Starého zámku došlo, jednak proto, aby bylo někde zachyceno, že stopy všech těchto i pozdějších úprav se objevily jednak při úpravách fasád 2. nádvoří, rekonstrukci býv. stájí na 1. nádvoří na restauraci U Suchého Čerta, jednak a hlavně při obnově renesanční fasády hlavního zámeckého průčelí v r. 1970. Tehdy bylo po částečném otlučení poškozených

omítek fasády hlavního zámeckého průčelí např. zjištěno, že nynější velká okna byla zazdívaná a kamenným ostěním obložena daleko později / asi za do Souchesů / než vznikla renesanční fasáda nyní plně obnovených velkých rámečků a dále, podle pod omítkou naložených zbytků nadokenních záklenků, provedených s pleskatého mašovského kamene, že na hlavním zámeckém průčelí byla okna v menším provedení než dnešní a umístěna dokonce v jiných místech a dosti nepravidelně než jsou umístěna okna nynější.

Vraťme se však nyní opět k dalším dějinám jevišovické větve pánů z Kunštátu po někdy po roce 1564 zemřelém Sezemovi V. Zajímáči.

Jeho nástupcem a pánem na Jevišovicích se stal podle poslední vůle Sezemovy jeho syn Jiří II. Zajímáč, který je posledním mužským příslušníkem jevišovické větve pánů z Kunštátu. Víme toho však o něm celkem velmi málo. Že se po svém otci stal nejvyšším v l a d a ř e m rodu a jevišovických statků, řekli jsme si již minule. Možná se stal Jiří i jeho sestra Kateřina dospělými spravovali jevišovické panství v Sezemově závěti uvedení poručníci. Čtené o nich, že v r. 1571 dali obci Únanovu odumřtí tj. právo, podle něhož může obec na místo majitele panství volně naložiti s majetkem občana, který zemřel bez dětí. Předtím tento majetek poddaného v tomto případě spadl ve prospěch majitele panství. V roce 1581 uzavřel Jiří Zajímáč sňatek s Kateřinou Meziříčskou z Lornice. V roce 1581 uzavřel Jiří Zajímáč sňatek s Kateřinou Meziříčskou z Lornice. O tomto Jiřího sňatku máme doklad ve Vlastivědě mor. okr. znojemský, kde na str. 23 se praví :

"České blahopřání Znojma Jiřímu Zajímáči : Přesto, že němčina měla ve správě Znojma vždy převahu, městská rada Znojmská ještě dne 14. ledna 1581 blahopřála Jiřímu Zajímáči z Kunštátu a na Jevišovicích česky ke sňatku jeho s pannou Kateřinou Meziříčskou z Lornice."

O Kateřině Meziříčské z Lornice a na Jevišovicích se opět dočítáme ve Vlastivědě mor. okr. Židlochovice, kde na str. 158 stojí : "Kateřina Meziříčská z Lornice a na Jevišovicích, sestra Hojera z Lornice, prodala a v r. 1583 vložila do zemských desk ku pravému vlastnictví městečko Měnin s rybníkem a povinností, aby se rybník neloví dávatí bosákům / bosým mnicům / v klášteře v Brně 18 tolarů, lovili se 5 džberů kaprův a 2 džbery štik, urozenému pánu Fridrichovi z Žerotína na Židlochovicích, jenž koupěné připojil k židlochovickému statku."

Poslední zpráva o Jiřímu II. Zajímáčovi je v r. 1587 ve Vlastivědě mor. okr. znojemský, kde na str. 274 se praví :

"Rod Zajímáčů z Kunštátu a na Jevišovicích vyrřel / po neči / Jiřímu Zajímáčem dne 10. září r. 1587. Čtenoť v Břežanově životopise Viléma z Rožnberka : Ao. 1587 die 10. Septembris pán Břh všemohoucí pana Jiříka z Kunštátu, již posledního mužského pohlaví z tohoto rodu, v noci prostředkem smrti povolati ráčil. Pohřeb mu vykonal pan Hynek z Valdštejna / manžel Jiříkovy sestry Kateřiny / 12. Octobris, dav jej položiti v Znojmě, kdež pan otec jeho i jiní předkové leží. Dovídáme se ze zprávy té, že hrobka pánů Zajímáčů byla ve Znojmě."

Kde byla ve Znojmě hrobka pánů Zajímáčů bohužel přesně nevíme. Dá se však předpokládat, že byla v klášteře panen klářísek, který býval naproti nynějšímu pivovarů v budovách, kde nyní má Jihomoravské muzeum své ředitelství a depositáře. Klášteru klářísek totiž po řadu let věnovali Kunštátští bohaté dotace.

I Jiřímu II. Zajímáči patří ještě krátká zmínka uvedená ve Vlastivědě mor. okr. znojemský na str. 392. V 16. století patřily k jevišovickému panství také Němčičky. V r. 1573 a 1574 jevišovická vrchnost bránila dávatí z Němčiček mikulovskému faráři zázavné obilí. Byly z toho četné púhony, které nakonec proti jevišovické vrchnosti vyhrál farář mikulovický.

Po smrti Jiříka II. Zajímáče r. 1587 připadlo jevišovické panství jeho sestře Kateřině Zajímáčce z Kunštátu, která se r. 1573 provdala za Hynek a Brtnický z Valdštejna, pána na Brtnici a mor. Budějovicích. V životopise dr. L. Hoska se dočítáme, že r. 1591 postoupil Hynek Brtnický z Valdštejna Němčičky v dědičné vlastnictví své manželce Kateřině Zajímáčce z Kunštátu a na Jevišovicích.

Kateřina Zajímáčka z Kunštátu zemřela r. 1601, čímž vymřela jevišovická větev pánů z Kunštátu i po přelici.

Dědicem jevišovického panství se podle testamentu Kateřiny Zajímáčky z r. 1600 stal její strýc z větve poděbradské Karel z Kunštátu kníže linsterbersko - Olešnický, takže Jevišovice přešly jen na další dobu a to až do r. 1647 zůstaly v rukou Kunštátského rodu.

Dr. Lad. Audy

v jeho hlavě :

"Chtěl jsem zprvu útočit na město ještě jednou odtud z Kraví hory. První náš nahodilý neúspěch nemohl mne odradit, neboť plán Jeho Jasnosti vévody, jenž zamýšlel zmocnit se města prudkým přepadem, byl v jádru dobrý. Město je už dokonale vyhladověno a ostraha bojí unavená, rychlý útok byl by tentokrát jistě úspěšný. Ale je zde přec jedno nebezpečí. Průběhem našeho útoku mohl by mi udeřit do boku Vok z Holštejna, který sedí na Hradišti a jako ostráž hlídá řeku až k Devíti lánům. Ten mladý pán, bradatý vojevůdce se uměl, "prožívá právě příjemné dny sladkých libánek. Zamílovaní muži jsou slepi, ale mají svou šťastnou hvězdu, která je - jako všechny šťastné blázný - vodí k úspěchům".

"Pověřivost, pane, je hříchen", hrozí mu ukřivčeným opat, směje se.

"Nevím jak tomu u kněží, ale my vojáci jsme všichni trochu pověřiví, Vaše Eminence", odpovídá vojevůdce. Uklonil se uctivě a pokračuje :

"Spokojíme se silnou ostrahou Kraví hory a pravoúhelníky řeky. Svěříme ji bezpečně do rukou Jeho Výsosti pana vévody, hraběte z Hardeka a jejich udatých ratířů." Znovu se klání. - Vévoda, potěšen lichotkou, kývl souhlasně. "My sami tentokrát zaútočíme od Suchohrdel a od severu údolím Leskou, předstírajíce ovšem zprvu přímý a prudký útok od Louky po obou stranách Vídeňské brány. Ať hádá Hynek z Kunštátu i ten loupežník z Larberka, na kterém křídle tentokrát udeříme. Vpředu se bezpečně do toho města i toho supího hnízda na té skále", pravil vlečnick, ukazuje na věž hradu. "Všechny přípravy jsou učiněny, můžeme zaútočit kteroukoli hodinu. Záleží jen na milostivém rozhodnutí Jeho Veličenstva, aby dal pokyn k bitvě".

Opatovi září oči. Naslouchá zklusnému vojáku pod přílbou s chocholem. Počíná pochybovat, že válečnictví je opravdu vědou a uměním. Všechno je tak prosté a jednoduché, každé dítě to musí pochopit: až naše útoky od Louky připevňují větší sílu, až Suchý Čert spotřebuje zálohy, udeří nám Pipa od severu i východu hroznou silou.

O B L E Ž E N Í

Rdýž první nápor na město byl bdělou ostrahou zmařen, započali Uhři směrem od Suchohrdel a Louky budovatí proti hradbám silné šance. Fumánští jezdcí si v tařovské krtčí práci nelibovali. Poryli a zpustošili zahrady a vinice jako stádo divokých knourů. Zato šance Uhrů byly důkladné, zvláště od východu se nebezpečně přibližovaly k městskému zdem. Vrbové proutí dovaželi z Podyjí a jím odívali písek, hlínu i kámen. Za šancemi proti hradbám i věžím rozložili těžké praky, berany i hady a k tomu ještě nové instrumenty, podivné obludy, zde ještě nevidané - děla. Čeští zbrojíři umějí už liti z kovu tyto válečné instrumenty, ale znojemská ostraha jich nezná. Král je dal sem doopraviti z Němce. Pipa z Ozory osobně přihlížel k jejich umístění. Všeho oblehatelešského umění bude použito, aby odpor ostrahy byl brzy zlomen.

V Ponocích, Šatově, Popicích i v Sedlešovicích hospodaří po svém Rakušané. Také oni nelenili a svůj tábor na Kraví hoře obehnali silnými šancemi.

Uvnitř městských hradeb stojí domy jako dřív a lidé dlí u svého díla. Po runcích a na ulicích tékají zbrojní a také měšťané ve zbraních. Z krámů zaznívá hovor jako druhdy. Ale stráž na věžích i hradbách bdí, stejně také konšelé v gotické radnici. Ti se střídají ve službě dnem i nocí. Každou chvíli přivítal k radnici jízdní posel Ješka Sokola nebo od bitovských a přinášel zprávy nebo příkazy Jindřichu z Jevišovic nebo "uryvňálovi", kteří se rovněž střídají ve velení zálohám a měšťanskému sboru.

Konšelé svůj lid celkem dobře vybavili : Měl každý kuš, meč, hever nebo kopí, plech a pavěžu.

Na obou hlavních rýmcích se tyčí vysocí sloupové. Každý sloup znamená jednu městskou čtvrt. Jakmile vyjde z radnice konšel a vyvěsí na sloup korouhev, na věži zazní poplašný zvon, zvedne se hloučný pokřik stráží a bubnování. Tu každý měšťan, z čtvrti zvonek vyzvané, se doma spěšně ozbrojí a spěchá, aby se zařadil pod svou korouhev. Ví, že jindřich z Jevišovic ani kuryviál neznaží před městskými zdmi váhavcům nic nepromíjí. Bylo-li před městskými zdmi rušno a nepřítel zle dotíral, viselo na sloupích několik korouhví současně. Od korouhví posílají jindřich z Jevišovic a kuryviál shromážděné houfy na vykázaná a ohrožená místa. Tam odraží od městských zdí chtivé a dotěrné cizí ruce. Houfy docházejí na hrady dochvilně. Kde je třeba, oba velitelé záloh zasahují do boje osobně.

"Jsem bezpečěn naší věcí, kde pracují náš jindřich a kuryviál", říká o nich Hynek z Lunštátu.

Každodenně Znojmemčané přihlížejí účastně, jak Uhři a Rumáni za večerů se zmitají kolem svých ohnů. Jak cizí vojska přibíhají celé stáda dobytky, jak kusy porážejí, otvírají a čtvrtí. Vyvržené vnitřnosti odhazovali do trávy. Čtvrti a někdy celé kusy všeli na osy velikých rožnů. Roztáčeji rožně a nad ohni opékají slaninu. Opékání berani, telata, vepři i psi zpívají na rožních svou posmrtnou píseň, jež zní přelíbezně vojákému uchu a lahodí nosu. Cibule a česnek od těch ohnů voní až na městské zdi.

Suchaři drží v rukou vršečky dlouhé jak tyče, malé obrovské lžice na dlouhých rukojetích. Dlouhými noži odřezávají kusy tučného masa - křtiny, plece i proviázky. Horlé kusy nabodnuté na vidlicích podávají jíždícím, kteří je napichnuté na meče nebo nože tak svědomitě a čistě, že za malou chvíli svítí v trávě jen holé kosti. Lastné nože, dřevěné lžice i prsty otírají o travu nebo košili.

Byla to věru zajímavá podívaná pro znojemské peccivály. Lomoz a hluk tropili ti cizí jezdci v předpolí pekelný.

Konečně dělo bylo připraveno a vychlílo plamen a oblak dýmu za ohlušující hlasy. Kamenné koule bzučely jako roztočený vlk a udeřila prudce do hrady, až malta i kámen odletovaly. Opět radostí zatleskali rukama jako malý chlapeček, tak byl dychtiv zlézy toho obojího města, které nechce propovídat víno z jeho přeplněných sklepů. Jak kámen udeřil, zdělo se mu, že všechna hradba se kymácí a třese a také jeho přání se naplňuje.

Ale tleskající ruce mu brzy klesly, když jeho oči zabloudily k bráně. Ukazuje tam pravici, hlas se mu třese :

"A co je to tam ?"

"To jsou trofeje Sokola z Lanberka", odpovídá zlostně Pipa z Ozory.

V hradební zdi zejí černé dřevčí tlamy střilen a vysoko u brány jsou silné železné háky. Na těch jsou rozvěšeny za žebra zajatci, Uhři, Rumáni, hajduci i Rakušané. Suchý letní vítr jimi pohazuje a klátí, pro radost krahujců a havranů.

Opětův zájem o děla i praký rychle vychladl. "Kéž brzy lapím toho proklatce Sokola i Suchého Čerta se všemi jejich loupežníky. Rád potom spojím jejich zločinecká hrdla pevně s mají zdi. Pověsím je do jednoho bez váhání nad klášterní branou", tluží a horlí církevní kníže.

Velkým obloukem přes Sedlešovice jeza knížata sdružencu na Kraví horu. Na vypráhlých anfibolitových a žulových svazích letní žár vyzněl všechnu trávě. Jen sporé keře jako úsměvy osvěžují šedivou tvářnost toho smutného návraší.

Stanuli na temeni. Pohlížejí drahnou chvíli mlčky k povněnému nřstu : Tvrdá stráž na Vyji hlídá a střeží z pevně moravskou zemi.

"To nřsto je plno pohody a jasu", praví rakouský vévoda, rhouře oči, utěšeným pohledem dotčené.

"Někdy se mi zdá, že je tu ještě více slunce než v naší Vidni".

Pipa z Ozory vyjel na kobyle před vládně. Hluboce se klaní. Má vložít plán své bitvy, jak uzrál

Od Vídně brány kruhem k potoku Lesce a na severu města střeží vysunutě šance, hrady i věže Ješek Sokol z Lanberka se svými divočými loupežníky. Těch se počítá na šest set, v záloze má ještě tři sta mužů, kteří přišli z Ivančic, Pohořelic a z hradu Kraví Hořy. Jindřich z Jevišovic a jakýsi světoběžník Kuryviál velí městské halotě, většinou opěšalé. Opevnění Hradiště, záda města a dyjský levý břeh od Granice až k Devíti Mlýnům hlídá ten pobožný pokrytec Vok mladší z Holštejna. Ten přivedl pět set jízdných a dvě stě pěších. Zálohu mu dal Suchý čert silnou: Na čtyři sta jízdných, které postavilo město a poslali drobní zemané z kraje. - Ten mladý Vok už docílil význaného úspěchu: Nedávno za jedné noci unesl z Kláštera panen klášerek tu nejsličnější novičku a ještě té noci se s ní oženil".

Král sykl vesele mezi zuby. "Ach, chlupík!

Rád bych toho rytíře poznal. Až ho chytíš, přivedeš mi ho i tu jeho mladou paní! Ať uvidíme toho šťastného odvážlivce i jeho podnikavou choť. Máme zálibu v takových odváživých mužích i paních".

- Král je už v Louce neklidný. Vstává každodenně před svítáním a měří svůj dlouhý letní den jen krámi a ranami z těžkých kusů, z nichž jeho střelci s pravidelností hodin bijí do bran i zdi města. Netrpělivě očekává, kdy jeho vojvoda určí den rozhodného útoku.

Přišel Pipa z Ozory a pozval obě knížata i opata, aby vyjeli obhlédnout budoucí bojiště. Jitro bylo velmi sličné, když s družinou paladinů i jízdných hraběte z Hardeka vyjeli z Louky.

Opat Jan byl oděn krunýřem, po boku mu visí těžký meč. Pln zájmu prohlížel těžké praky. Ale přál si vidět při práci také děla, jak ty nové a podivné stroje pracují.

Pipa chtěl mu učinit potěšení. Ale ať se líbí také Jeho Veličenstvu i nejjasnějšímu panu vévodovi se podívat na práci a účinek těch nejzajímavějších instrumentů.

Kolem těžkého kusu kutilo chvíli několik hajduků.

Za večerů zazníval na hrady podivný, smutný zpěv stepních mužů a hlučné troubení. V táboře hlalo klení i křik v několika jazycích. A kde je peklo, tam bouří i plameny. Každou noc hořela některá moravská ves, kde sedláci neodvedli dosti rychle žádaného masa, dobytčat, chleba, obroku a peněz. Do čtyř neděl obléhání nebylo v okolních vsích, dědinách a lesích dobytka, kousku zvěře, pernatce ani psa.

Každým dnem, jakmile letní západ slunce se proměnil v soumrak, tábor se osvětlil mocnými ohni. Kromě zpěvu všelijaké zvuky daleko pronikaly, tlučení bubnů, ječení trub i píšťal, skřek hlasů. Jak lidé pobíhají táborem s hořícími pochodněmi v rukou, jakoby ohnivé hadové se zmítali ležením. Po syté večeri Kumáni sedali kolem ohně s hnáty skříženými jako Turci. Smáli se, až se jim na hlavách čupřiny třepaly. Kuryvilál, který viděl daleké východní země, vypravoval druhým, že navlas stejné čupřiny nosili divocí tatarští jezdci z hord velikého chána Maraje. Proti těm tatarským jízdným on bojoval ve svém mladém věku na širé Rusi.

Jindy Uhři i Kumáni ukazovali své jezdecké umění. Měšťané se dívali na ty jezdecké kejkle v úžase a s otevřenou hubou, div nezapomněli, že mají hrady stříci. Zato naši starší jezdci, vycvičení v jízdech a otřelí v bojích, jen mávli rukou. To že nic, jezdit umíme také a ještě se ukáže, kdo lépe koněm a mečem vládne. - Ale i měšťané si zvykli na divadlo i na způsoby bojové. Střehli oni i pěší lid Uhry bedlivě a útoky na hrady odráželi tvrdě a statečně.

Jdou už srpnové slunné dny. Kraj kolem města je plný letního svitu a půvabu. Ovzduší nad řekou, na stráních i ostrozích zaznívá jásavým bzučením hmyzu. Zvláště poledne jsou znojná. Jindy za toho času v pohodě se už nalévá víno v hroznech kolem Havraníků, Louky i Šatova. Ale letos vinice jsou rozvráceny a

po celé dny i noci buší do městských zdí kamenné koule, vrhány těžkými praky i děly. Za ty dary natil se znojemští obránci odváděcí dotěravcům rovnou nerou. Kosi je šipy, proudy žhavé smoly. Fotle vřelé vody vylévají z úzkých hradebních oken na ty, kteří po žebřích chtivě šplhají na zdi.

Za obležení vojenské hlavy i srdce jsou ustavičně ve střehu. Ale ani rukám nedá hradní hejtman zahálet. Na sta sekyr je v pohybu. Pily zvoní, přivážené klády i kamen bouchají, jak je pouštějí z vozů na zemi. Jini se posiluje opevnění. Podle návodu Jana Žižky tyto těžké vozy, plné zbrojných, noc co noc vyjíždějí z bran do předpolí s nákladem kolů, písku, kamene a proutí. Před valy a šancemi řetěz vozů utvoří oblouk ochranné hradby. Část zbrojných na vozech zapuzuje zidavé a dotěrné Uhry. Jini o prvuji městské hradby, zpevňují valy a budují nové šance. Všechno se přikrývá nebo oplétá proutím. Zatím pod ochranou vozové hradby se také opravují vltčí jámy a pasti, kopou se nové a prohlubují staré příkopy. Před raním šířením vozů zas mizí v branách a Uhři ráno překvapení pozorují, že všechny škody na zdech, šancích i příkopech jsou opraveny a opevnění ještě posíleno. Ač po celé dlouhé letní dny Uhři dotírají zle a střilejí bez přetrží, jejich kamenné střely se boří do krytých šancí bez valné účinku. Uhři vidí, že jejich věhlasný vojvoda Pípa z Ozory zde našel svého mistra a možná mistrů několik.

Ku podívu ! Všude, kde obránci v zemi zakopli, u jižní brány, k potoku Lesce i u Iyje, nacházeli plno kostí, hrátů nebožtíků, podivně v hrobech skácených, patrně před pohybem v kozelce spoutaných kurivál, který dohlížel na práci, řekl :

"Mnoho věru podivného lidu odedávna v našem kraji žilo."

Zápach vroucí smoly prolínal všechny rynky i uličky. Nad střechami se vznášel bez ustání hustý, štiplavý dým. Umounění pacholci míchali smolu v kotlích tyčení. Jini, podobní čertům, přiládali pod kotly. Odrostci i městská drobotina přihlíželi

"To buďte stejně ohniví jako oni", smál se druhý.

Slyší to podkoní Kuriviál : "Ani ovsa, ba ani sena pro koně nebude, milí braši".

"A ti zatracení Uhři a kuráni krní své prašivé kobylky naším dobrým zrnem. Člověk by plakal, když na to vzpomene", svědčí a naříká Petratura. "Všechno, co sami a jejich koně mohou spolýkat, už v kraji pobrali. Naše zvířata žerou jen řezanku, kuránské herky si pochutnávají na dobrém moravském zrně".

"Je už na čase, aby naši velitelé pustili na ty divoké kočky pořádný víchorec ze své větrné truhlice a podpálili jim řádné ocasey. Tomu Zikmundovi je zapotřebí držet meč blízko chrýzku, nepopřít pokoje ani za noci", tak uvažuje Kuriviál a všichni mu přisvědčují.

Oba, Kuriviál i Petratura, se divili, kam jen zmizel třetí druh z jejich slováckého trojlístku, Meknuba ? Jak by se zem pod ním propadla. Kde jen ten čertův synek se motá a co kutí ? - I dosí jim řekl, že hned po tom slavném vítání ve Znojmě Meknuba s dvěma ceti jízdnými odejel z hradu a nikdo neví, kam.

Ptali se tedy pana Hynka.

Ten se jen usmál : "Meknubovi byl svěřen úkol nejtěžší. Stráží ženu".

Král Zikmund, vévoda Albrecht i jejich vojvoda Pípa z Ozory se domnívají, že posádka znojemské je už nálezitě hladem zkršena. Připravují nový a rozhodný útok.

Král je zvědav na sílu a rozložení vojsk v městě. Veliký Pípa vypravuje, co mu jeho zvědové přinesli :

"Na hradě se usadil sám Suchý Čert, přivedl tam na pět set pěších a stejný počet jezdců, právě takový počet zbrojných rozložil v nejbližším okolí hradu, v blízkých klášterech minoritů a klášter i ve Starém městě. Hlídá celý levý břeh Dyje. Podél Vídeňské brány se usadili bitovští Lichtenburkové, Lipolt a Aleš. Ti velí třem stům jízdných a pěti stům pěších, dvě stě jízdných pod velením Zikmunda z Letovic mají v záloze.

kapr proti surci ! Na nočních strážích si zbrojně krátký čas roznalování o jídle, dobře maštěném sádlem vepřovým i husím. Dnes by ani psín nepohrdli. Sami sobě zlořečí :

" Ach, my chlapi hloupí, nedopřáli jsme si, když bylo všeho hojnost. Ale však přijdou zas jiné a lepší časy. Potom se nehnu od stolu, dokud žaludek a střevo nedostanou svou poctivou míru".

Pátého týdne obležení posádka města začala být vyřazená koně. Hlad už pobíhá v městských zdech jako prašivý pes. Když chlapi reptali nad konštrýmasem, okřikl je Jesek Sokol :

" Budete-li jísti koně, nabudete jejich ušlechtilou povahu, budete řehtat jako hřebci; také požívání psích ocasů budí veselost a posiluje panět. Z holoubátek, ryb ani kur byste nezískali nic kloudného, ječ jejich plachost. A ta vojákovi nesluší !"

Tak hlučně hovořil, ale skrytě jich litoval :

" Pobří chlapi a s čelisti, které by mohly drtit žulové kamení a nemají teď do čeho kousnout !"

Filípek z Plenkovic též po hradu, až se vloupl do kuchyně. Okouni tam dlouho. Když ho vyhnějí, radí buchářůn, kteří jsou bez masa a klejí :

" Bude-li vám větší kousek masa, můžete vařit také zitra dobrý oběd."

A ještě jiné rady, více méně moudré k tomu přídával. Hodili po něm vidlici. Chytil ji v letu, číhá k ní a dí :

" Tvoje kost věru nevoní masem", a uhání odtud.

Po týdne dojde na dno také zásoba ovsu i sena pro koně. Před obležením bylo ve Znojně koním veselo. Údolí podél potoka Lesky bylo jich plno, tam se na lučinách pásli. Večer je čekala ve stájích dobrá mírka obroku. Ale jak vrah přilehl k něstu, bylo nutné zahnat je do hraděb. Potom bylo možno ještě krátký čas pícovat v lašovnicích, v Podmoli a Citonicích. Ale nyní Uhři uzavřeli kolem města těsný, nepropustný kruh.

" Brzy budem krásti konin poslední oves ze žlabů", pravil jeden jízdný krmičům.

účastně tomu kutění po celý den, naslouchající s potěšením vtipkování mužských, jak si dobírali švitorné a zvidavé dívky.

" Co nám chlapi vaříte dobrého ?", ptaly se děvečky věčně rozesmáté, natřásající boky i nadry.

" Polévku okouní pro Jejich Milosti uherského krále i rakouského vévodu, také sladkou kaši se sádlem pro pány Uhry a Rakušany. A pro vás, děvečky moje nejmilější, sladký lík, kterým se bezpečně přičaruje statečný a švarný milý", odpovídá vtipkář Filípek z Plenkovic. -

Léto bylo parné a suché. Nebe, ať slunné nebo hvězdnaté, bylo stále vysoké a čisté od zenitu až k obzorníku. Srpnový žár vysušuje půdu, trávu, stromy, prameny i lidi. Po čtyřech nedělích obležení bez rosy a doště nebylo v městě téměř žádné vody. Studny nemohou napojiti takové množství lidu i koní, neboť jejich počty proti času pokoje jsou víc než trojnásobné.

Město za obležení čítá čtyři tisíce usedlých.

Na sta uprchlíků z vypleněných vsí a několik tisíc zbrojných z moravského kraje, kteří přišli město hájit tento počet vysoko zvýšilo. Dřevěné šlapací kolo na rumpálu v hradním srlepení nad hlubokou studnou je v pohybu bez ustání. Roztáčí rumpál a spouští vědro dnem i nocí. Vyskakuje často ze studny prázdné a ráno bývá v něm jen trochu kalu. Hrotek mléka, které dávají na hradě, nestačí ani pro raněné. Také v městě je vody i mléka nedostatek.

Ve studnách i kašnách bývalo v pokojném čase dosti vody pro město. Zbývalo ještě dosti chladivého, čerstvého nápoje také pro poutníka, který procházel městem a byl žízniv. Mohl si dlaní nabratí po chuti ze žulové mísy, aby občerstvil ústa i útroby. Bývalo dosti vody i pro ptáčky nebeské, tuláčka psa a také pro koně, které tady dosyta mohli napojit vozatejové.

" Není vody !", bědují děvečky, vracející se s prázdnými putnami a džbánky od kášen.

Fašny zmrtvěly a jsou tiché, po celé dlouhé žarné dny i noci spí.

Potud proudil kašnou vody nadbytek, stávala lidem pravědní. Netěně a s nosy zdviženými chodili mimo ni měšťané, hledíce si svých kratochvílí a starostí. Myslíli, že pramen je nevyčerpatelný a proud vody věčný. Byl jim lhostejný, právě jako čas, odměřovaný rafiíjí slunečních hodin. Myni, kdy pramen zanikl, pohlížeji ke kašně často a velmi žádostivě. Ráno, když otevírají dubové okenice, pláti první pohled jí. Nahlížeji zvědavě, zda tam už zase zurčí pramenek vody. Také v noci se jim zdá o vodě, o tom nepostradatelném zdroji života. Šplouchání vody je teď píseň nadmíru vzácná, tím sladší, čím je vzdálenější. I tomu vládaři z kamene na Václavském náměstí, který nad kašnou třímá v pravici praporec, vyschla ústa a zdá se, že jeho pozdvižená ruka klesne. Kamenný světec a vévoda pozoruje netečně, jak lidé pobíhají od jedné kašny k druhé jako poplašené kuřátka. Pramen nezvučí. Vyschl, proud se zastavil a čas trčí.

Jak vysychaly prameny, tak i lidem odusychal vitipný kořínek. - Bez vody i láska je suchá, ani milování nechtutná - smáli se zbrojní na děvečky, čekající u kašen. Ale smích nejde od plic a děvečkám také není do žertu.

Pije se už voda říční. Proto ostraha musí drzet Rakušany pozorně a pevně na uzdě v povzdálí Dyje, aby nemohli sypat šipy i kamení na levý břeh, kde městský lid i zbrojní nosí vodu v štoudvích po stružkách.

Do říční vody přilévají vína. Toho jest ještě dosti ve sklepích klášterních i měšťanských. Ale po takovém pití je nakonec přece jen chůtánu sucho. V křemách odumřel zpěv, smích i povyk, neboť každé marné lidské bzučení vysouší sliny na jazyku i v hrdele.

Panu Sokolovi z Lanberka, zdá se, nedostatek vody nepřekáží. Říká mrzutým zbrojním :

" Nemáte vody ? - Pijte více vína ! Víno posiluje krev a očisťuje ducha. Zvířata, která pijí jen vodu, mají krev chladnou a duši nečistou."

O panu Ješkovi vyprávěli pleveťníci, kteří ho neznali, že když se opíje o Novém roce, vystřizliví teprve třetího dne po Popelci. Ale to byla pomluva, čirý výmysl. Ve skutečnosti žádné množství vína nemohlo zdolat bonatýra a nikdo ho ještě opilého neviděl.

Ale nejen žízní, také hlad se už šklebí z blíзка na ostrahu i městskou chudinu. Rakušané zanechali na hradě jakés zásoby, hejtmán dal pivovnickům příkaz přivést na vozech, co umesly, ale pro takové množství válečného lidu i uprchlíků to bylo přec jen málo, když se obležení prodlužovalo. Pochybělo už o tuku, masu i chleba. Masolené kůty zmizely. Židice masa, které se rozdělují obráncům, jsou nepatrné. Brzy počnou bít vlastní koně, kteří churaví. Hrách mastí zbrojní už jen hojným klením.

"Zakrátko nebude co strčit do zobáku, braši", říkali kuchaři.

V takových časech sny zbrojních bývají lehké a neklidné. Zdá se jen o jídle. Právě v těch, kdož milují dobré a hojné sousto, jsou sny noc od noci naléhavější. Avšak i za dne strážé na hradbách i ve strážnicích, pacholci ve stájích hovoří jen o chutných krmích. Zbrojní z Rouchovan a Horních Kounic vyprávějí o domácí slanině, která se na jazyku jen rozplývá. Holštejnští Slováci od Kyjova zase ctili svou drkotiinu, krti královskou. Tu oni velice lubí, jemnou sekounou svininu v rosolu. Všichni nabývají chtivé výmluvnosti. Tak lidé z Bislupic a Přístpa vypravují, jaké štiky a kapry chová nlynář Vydra nad jezem v Rokytě, jak chutná křenové maso rybí, pečené nebo smažené na jemném tuku. Ale jevišovští praví : Tolik ryb Vydra v Rokytě nemá, co je jich na Jevišovce. Jen v povodí této řeky u Jevišovic se čítá čtyřiatřicet rybníků a ve všech rejdí kapři nespočetná hejna. Při každém rybolovu si domácí lidé odnášejí do chalup svého několikaliberního kapra. Slováci zas vypravují neuvěřitelné báje o lovu sumců, o obřích kusech těch žroutů v hlubokých tůních Moravy a jak je jich maso bez plevele kosti je přehlé a chutné. Rácz pak štika nebo